

[Herløv Larsen.]

råd med indenrigsministeren, hvori man har behandlet den fra Den danske Købstadforening modtagne henvendelse af 6. december 1967 vedrørende fordelingen af aktieselskabs-skattegrønt kommunerne imellem. Ministeren har givet udtryk for, at hvis man skal undersøge dette spørgsmål, vil det være nødvendigt med en lang og gennemgribende undersøgelse, hvorfor der er henvist til, at ministeren er gået ind på og har lovet, at man vil tage henvendelsen op til undersøgelse med henblik på en eventuel ændring af selve loven.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale at stemme for forslaget i den foreliggende skikkelse.

Stæhr Johansen: Jeg kan på samme måde på mit partis vegne sige, at vi kan stemme for det foreliggende lovforslag, men jeg vil gerne have lov til at understrege, at kun tidnøden — da det jo er nødvendigt, at dette lovforslag vedtages også af hensyn til kommunerne — har forhindret os i at ønske en behandling yderligere af det forslag til en rationalisering af reglerne om udskrivning af selskabsskatter, som er fremsat fra købstadforeningens side.

Det er min opfattelse, at man i alle kommuner vil mene, at en rationalisering som den foreslåede ville lette arbejdet med administrationen i kommunerne. Jeg tror, at det er alle kommuner enige i. Men det må erkendes, at forslaget er fremkommet på et meget sent tidspunkt, for sent til, at det kan behandles, hvis loven skal gennemføres i rette tid. Vi har derfor henstillet til den højtærede indenrigsminister at undersøge sagen nærmere og ved en eventuel fremsættelse af lovforslag i næste folketingssamling være medvirkende til, at denne rationalisering kan gennemføres. Jeg vil gerne understrege, at jeg håber meget, at ministeren vil fremsætte et sådant forslag, da det er min overbevisning, at det vil betyde en lettelse i den kommunale administration.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det er klart, at jeg følger en henstilling fra et enigt udvalg om at undersøge dette spørgsmål. Jeg vil dog gerne sige til hr. Stæhr Johansen, at det er jo ikke så åbenbart, at der er tale om en forenkling; det er

det spørgsmål, vi skal undersøge. Jeg ved godt, at det ærede medlem var så venlig i går at give mig et stykke papir, hvorpå der stod, at en mand havde skrevet om en forenkling, men han sagde ikke, hvorfor det var en forenkling. Det er det, vi kigger på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 156 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændringer af den offentlige sygeforsikring m. v. (Om administrative forenklinger m. v.) [af Peter Larsen m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIV) findes i tillæg A sp. 1693, fremsættelsen i tidenden sp. 1317).

Sagen sættes til forhandling.

Socialministeren (Bundvad): Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning går ud på at opfordre socialministeren til at fremsætte forslag til ændringer i sygeforsikringsloven efter nærmere angivne retningslinjer.

Forslaget svarer til det i sidste folketings-samling fremsatte forslag, dog med den forskel, at der ikke foreslås nogen ændring i dagpengesatserne; dagpengene blev jo på foranledning af regeringen forhøjet væsentligt med virkning fra den 1. oktober i år. Jeg kan derfor i det store og hele henholde mig til, hvad jeg sagde, sidste gang vi behandlede forslaget. Jeg må således stadig fastholde, at udgangspunktet for overvejelserne bør være, at man ikke på vigtige punkter foregriber socialreformkommissionens arbejde. Under denne forudsætning finder jeg fortsat, at der er positive ting i forslaget, som kan drøftes i det kommende udvalg.

I den forbindelse vil jeg gerne uden at gå i detaljer fremhæve et par ting, som kom frem under udvalgsbehandlingen i sidste samling, og som har kastet lys over nogle af spørgsmålene.

[Socialministeren.]

Hvad først angår spørgsmålet om indførelse af ensartede tvungne ydelser over hele landet, kan jeg henvise til, hvad indenrigsministeriet oplyste til brug for udvalget, og som er optaget i udvalgets beretning. Herefter er det nok så meget et spørgsmål om udbygning af sundhedsvæsenet og uddannelse af personale til de forskellige sundhedsmæssige opgaver, som er afgørende for, at sygekassemedlemmerne får lige adgang til alle behandlingsfaciliteter.

Med hensyn til spørgsmålet om indførelse af ensartet sygekassekontingent blev det over for udvalget oplyst, at der var ret stor forskel i kontingentet mellem de enkelte kasser. Efter de af direktoratet for sygekassesevæsenet meddelte oplysninger kan disse forskelle henføres til en række forhold, hvoraf aldersfordelingen, som forslagsstillerne nævner, kun er et enkelt; det er i langt højere grad andre forhold end aldersfordelingen, som er medvirkende til de uensartede kontingentsatser. Jeg kan ligeledes her henvise til udvalgets trykte beretning.

Vedrørende spørgsmålet om opkrævning af kontingentet sammen med skatterne må jeg igen henvise til indenrigsministeriets syn på sagen. Indenrigsministeriet har udtalt, og folketingsudvalget blev i sidste samling gjort bekendt hermed, at spørgsmålet om, hvorvidt man under en kilde-skatteordning med fordel vil kunne opkræve sygekassekontingentet i forbindelse med skatten, i første række vil afhænge af, om reglerne for pligt til at svare kontingent vil kunne tilpasses skattepligtsbestemmelserne, samt af de tekniske opkrævningsforhold. Ligesom sidste år finder jeg stadig, at forslaget om opkrævning af kontingent sammen med skatterne tilsigter en strukturændring, og at overvejelserne herom derfor bør finde sted i socialreformkommissionen.

Hvad endelig angår forslaget om, at staten direkte overtager samtlige udgifter til hospitalsbehandling og medicin, skal jeg, særlig hvad angår medicinen, fremhæve de betænkeligheder, der fra forskelligt hold blev fremført under udvalgsarbejdet. Det fremgik heraf, både at medicinudgifterne måtte forventes at stige, og at man måtte frygte en væsentligt forøget risiko for misbrug af adgangen til refusion, medmindre der blev gennemført et kontrolsystem af

mindst samme effektivitet som den kontrol, der i øjeblikket udøves af sygekasserne. Der synes således ikke at være administrative lettelser at hente ved, at staten overtager medicinudgifterne.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne give tilsagn om fortsat deltagelse i et positivt udvalgsarbejde.

Ordføreren for forslagsstillerne (Peter Larsen): Må jeg indledningsvis takke socialministeren for den velvilje, han gav udtryk for vedrørende visse sider af vort forslag.

Jeg skal ikke her gå ind i en drøftelse af de af ministeren rejste spørgsmål, men må have lov at fremhæve, at vel er det rigtigt, at vi i udvalget har fået en lang række oplysninger til belysning af de spørgsmål, som forslaget indeholder, men der er lige så meget grund til at fremhæve, at vi jo ikke i udvalget har haft nogen generel drøftelse eller endelig prøvelse af de oplysninger, som vi har modtaget. Det håber jeg imidlertid vi får lejlighed til at vende tilbage til i udvalget, og derfor skal jeg nøjes med ved denne første behandling at fremhæve visse principielle problemer, som jeg mener navnlig har interesse, uden at jeg derved skal gå ind på at gentage alle de tidligere fremførte synspunkter.

Det ligger sådan for venstre, at der er to hovedlinjer i forslaget, som vi anser det for værdifuldt at få nærmere afklaret, nemlig for det første de rent administrative forenklinger og de besparelser for sygekasserne, der eventuelt, og forhåbentlig, derved kan fremkomme.

Det andet, vi lægger vægt på, er som nævnt en større ensartethed både i kontingenterne og i de ydelser fra sygekasserne, der er tale om. Og det finder vi er så væsentlige spørgsmål, at uanset der måske kan være nogen uenighed om fremgangsmåden — og det mærkede vi i udvalget i fjor, og ministeren har også stillet sig tvivlende over for visse sider deraf — så er det magtpåliggende for os at arbejde med disse ting. Vi må jo dog erkende, at det egentlige formål med alle grene af socialpolitikken må være at sikre borgerne den størst mulige ensartethed i den service, man stiller til rådighed, og at betalingen for denne service i så stor udstrækning som muligt også er ensartet. Og vi må erkende, at

[Peter Larsen.]

efter sygekasseloven i modsætning til en lang række andre sociale love finder dette ikke sted. Det kunne være fristende her at nævne en række af de lovområder, hvor man i de senere år har ophævet mange af de forskelsbehandlinger, der var, og jeg har også bemærket mig, at socialministeren har fremsat forslag, der skal tages som forsøg på at udjævne en vis forskelsbehandling, og derfor håber vi på, at det må være muligt også på de af os udpegede områder at komme et skridt længere. Det materiale, vi fik forelagt i udvalget i fjor, viser jo klart, hvor stor en forskel der er i den pris, medlemmerne må betale for at opnå de samme fordele. Nu siger det sig selv, at disse spørgsmål vel også trænger til en nærmere kulegravning — det havde vi jo ikke mulighed for af tidsmæssige grunde i udvalget — men jeg tror, det må være muligt at finde frem til områder, hvor denne forskelsbehandling kan fjernes.

Der har ofte været fremført det synspunkt, at sygekasserne inden for visse rammer selv bestemmer, hvor langt man vil gå, men for borgerne eller medlemmerne stiller det sig lidt anderledes. De afgør jo ikke selv, hvilken sygekasse de er medlem af. Det er lovbestemt, det er en pligt, og derfor mener vi, der også er et spørgsmål om de rettigheder, man via denne lovgivning må sikre dem.

Det samme gælder i nogen grad spørgsmålet om administrationsudgifterne. Det kan ikke være rigtigt, at forskellige, medlemmerne uvedkommende omstændigheder skal påvirke kontingenterne i så stort omfang, som det forelagte materiale viser. Spændvidden er for stor, og vi må have afvejet, hvordan vi kan undgå dette. Vi er som sagt inde på at få en rationalisering af disse ting gennemført til gavn ikke alene for medlemmerne, men også for hele sygekassesagen.

Vedrørende enkeltheder i forslaget skal jeg kun nævne ganske enkelte. Vi finder stadig, det er formålstjenligt at ophæve begrebet bidragydende medlemmer. Det er jo kun en meget lille del af samtlige medlemmer, der er i denne gruppe, og det kan ikke hverken være socialt eller praktisk at opretholde den. Jeg mener, vi kan gøre det, fordi der jo ikke sker nogen begrænsning i

adgangen til at vælge forsikringsform, og det anser vi for noget meget væsentligt.

I spørgsmålet om opkrævning af kontingentet, som ministeren også var inde på, mener vi stadig, det er rigtigt og lettest, at betalingen sker sammen med skatten. Sidste år var vi i en situation, hvor vi ikke kendte de nye skatteregler; vi er nærmere ved en endelig afklaring i dag, hvor vi står over for kildeskatten, og dér er der grund til at nævne, at regeringen jo netop fremhæver, at kildeskatten er en lettelse for lønmodtagerne. Når det er tilfældet, er det vel også rimeligt, at man overvejer, under hvilken form man kan koble sygekassekontingentet på også.

Det næste, som jo også er med i forslaget, bliver så — det er det rimeligste — at alle arbejdsgiverbidrag samles i ét beløb, således at også arbejdsgiverne i denne forbindelse kan få en lettelse. Det samme gælder spørgsmålet om ændringer i de offentlige tilskud og i refusionerne, hvor vi mener at der også kan gennemføres administrative lempelser. Det ligger jo sådan, at på visse områder yder sygekasserne kun symbolske beløb, og for at opnå dette må man have et stort regnskabs- og kontrolapparat. Det må kunne rationaliseres til fordel for sygekassesagen.

Jeg skal i øvrigt ikke gå ind på flere enkeltheder. Det fremgår jo klart af forslagets bemærkninger, hvad det er, vi tilsigter. Vi tror, det er muligt at gennemføre disse ændringer uden at foregribe en egentlig strukturændring. Det må jo være rimeligt — deri er jeg enig med ministeren — at det er en opgave for socialreformkommissionen at få disse spørgsmål belyst i sammenhæng med andre problemer, men det kan ikke være rimeligt, at man alene af den grund, når det drejer sig om spørgsmål, der kan løses inden for de bestående rammer, afventer den store revision. Vi finder, det er forkert, hvis man låser sig fast inden for én gang fastlagte rammer, således at det mere er traditioner end hensyn til nødvendige moderniseringer, der bestemmer éns stillingtagen til problemerne. Opgaven må i dette såvel som i andre spørgsmål være at anvende pengene og arbejdskraften bedst muligt til gavn for hele befolkningen.

Vi håber derfor, at det arbejde, som nu forhåbentlig kan genoptages i udvalget, må

[Peter Larsen.]

blive ført videre med et positivt resultat. Vi håber også, at vi i år kan få lidt mere gang og lidt hurtigere gang i arbejdet. Der ligger jo et fyldigt materiale, vi kan tage fat på, og vi takker for det tilsagn, ministeren har givet om, at vi hurtigt kan komme i gang med en løsning af disse problemer.

Niels Mørk: Da det er anden gang, vi udsættes for dette forslag, vil jeg tillade mig at henvise til mine tidligere udtalelser. Derudover har jeg nogle bemærkninger til enkelte af forslaget punkter.

Først sygekassekontingentets opkrævning af kommunerne. Jeg forudser, at en sådan omlægning vil påføre kommunerne visse administrative vanskeligheder og øgede omkostninger, fordi kredsen af skatteydere og kredsen af sygekassemedlemmer ikke er identiske. Der findes nemlig mange personer, der på grund af lav indkomst ikke pålignes skat, men som betaler sygekassekontingentet. Der findes mange personer, der ikke er selvstændigt skattepligtige, nemlig personer under 18 år og hustruer, men de betaler, når de er over 16 år, kontingent til deres sygekasse.

Socialt set er der vel noget, der taler for, at disse persongrupper fritages helt eller delvis for at betale sygekassekontingent. Ikke mindst gælder det de unge fra 16 til 18 år, som er under en ikke-indtægtsgivende uddannelse, såfremt dette problem da ikke kan klares over ungdommens uddannelsesfond.

Jeg ville i og for sig — men det kan jeg måske få oplyst i det kommende udvalg — være interesseret i at få at vide, om det er forslagsstillernes mening, at de her nævnte grupper skal fritages for at betale kontingent, såfremt kontingentet skal tages over kommunen.

I øvrigt er jeg meget spændt på at få klarlagt, og det kan vi vel også få i udvalget, om ikke en tilbundsående undersøgelse af disse problemer vil vise, at den ventede rationaliseringsgevinst meget vel kan for-

svinde i den blå luft. Derimod tror jeg, der er mere hold i, mere at hente i den forenkling af kontingentopkrævningen, som sygekasserne selv er i fuld gang med at indføre.

Det andet spørgsmål, jeg gerne vil sige lidt om, er vederlagsfri sygehusbehandling. Tanken om, at udgiften til sygehusophold bør betales af samfundet og ikke af den enkelte sygdomsramte borger, er efterhånden trængt så langt igennem, at der nu påhviler sygekasserne en pligt til at yde nydende medlemmer fri behandling mod nedsat betaling på de offentlige sygehuse. Samtidig har udviklingen medført, at betalingsstaksten i dag kun udgør en yderst ringe del af den gennemsnitlige udgift pr. sygedag. Således har sygekasserne i 1966 kun betalt ca. 87 mill. kr. til medlemmernes sygehusophold. Ved gennemførelse af helt fri behandling ville der antagelig kunne spares en del administration, specielt på sygehuse, men i nogen grad også hos sygekasserne. Modsat ville statens og kommunernes udgifter samtidig stige, måske med et beløb på omkring 80 mill. kr., og sygekassernes udgifter ville falde med ca. 72 mill. kr.

I stedet for — hvis man skal gennemføre det, der her er tale om — at nedsætte sygekassekontingentet tilsvarende kunne sygekasserne måske bruge disse midler, som blev frigjort, til den merudgift, som de får i forbindelse med de landsomfattende forebyggende livmoderkraftundersøgelser, som der blev skabt mulighed for at gennemføre ved den sidste ændring i sygeforsikringsloven i foråret.

Måske kunne der endda også blive tale om at aflaste kommunerne for administrationen og udgiften helt eller delvis ved fribefordringen og ved hjemmesygeplejen, men tilbage står det sværeste, at stat og kommuner i så fald skal skaffe et beløb mellem 80 og 100 mill. kr. Og selv om vi er positivt indstillet over for vederlagsfri sygehusbehandling — vi har jo i mit parti og fra andre partier rejst denne tanke for år tilbage — vil det vel nok i den nuværende

[Niels Mørk.]

vanskelige økonomiske situation, hvor ikke mindst venstre råber på nedskæringer af budgettet, blive vanskeligt at stille de mange millioner, der her er tale om, til rådighed for at betale vederlagsfri sygehusbehandling.

I øvrigt har mit parti stadig den opfattelse, som også ministeren har givet udtryk for, at forslaget her hører hjemme i socialreformkommissionen, som jo i forvejen behandler bl. a. socialministerens forslag om ophævelse af karenstiden og forhøjelse af sygedagpengene med henblik på fuld erstatning under sygdom og ulykke. Men selv om vi som allerede sagt mener, at dette forslag hører andetsteds hjemme, vil vi, som tilfældet også var ved det forrige forslag, deltage i et eventuelt udvalgsarbejde om disse problemer.

Clara Munck: I marts måned i år gav jeg på den konservative gruppes vegne udtryk for, at et forslag af tilsvarende indhold som det forslag, vi behandler i dag, måtte give den konservative gruppe anledning til visse betænkeligheder. Jeg skal ikke gentage betænkelighederne. Vi har betænkeligheder vedrørende forslagens betydning for kommunerne og også vedrørende afskaffelsen af begrebet den bidragydende medlemsstand, og dér synes jeg, det er interessant, hvad hr. Niels Mørk nævnte om en drøftelse, vi kan tage op i udvalget om de 16-18-åriges placering inden for sygekassesystemet.

Jeg skal altså ikke gentage betænkelighederne, men vi vil ligesom i marts måned tilsige godt medarbejderskab under et udvalgsarbejde. Vi forstår, at forslaget her er fremsat, fordi vi, uanset der er afgivet en god beretning fra udvalget, jo ved, at der også er spørgsmål, det i hvert fald vil være gavnligt at få videredrøftet.

Skræppenborg-Nielsen: Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning er jo i det store og hele, som det også er nævnt i fremsættelsestalen, blot en genfremsættelse af et tidligere forslag, og skulle jeg fatte mig meget kort, kunne jeg derfor blot — der er ikke noget, der er værre end stadig væk at blive ved med at gentage, hvad man i årevis har sagt — henvide til, hvad jeg tidligere har sagt forslaget vedrørende og yderligere

føje til, at vi medvirker gerne til en både grundig og saglig udvalgsbehandling.

Alligevel et par bemærkninger til de ting, som forskellige ordførere er fremkommet med under førstebehandlingen af folketingsbeslutningsforslaget her i dag.

Jeg er ganske enig med det ærede medlem hr. Peter Larsen i, at det er på tide, at vi ophæver begrebet bidragydende medlemmer, og jeg ville have været meget glad ved, hvis det ærede medlem hr. Peter Larsen samtidig havde tilføjet, at det er også på tide at ophæve de fortsættelsessygekasser, som for længst skulle have været slået ihjel.

Så er der spørgsmålet, om sygekassekontingentet skal opkræves, som det bliver det nu, eller, som det er foreslået her, over skattebilletten. Jeg er helt overbevist om, at i mit parti er der ligesom ude i landet overvejende flertal for, at kontingentet skal opkræves over skattebilletten, og jeg deler stort set denne opfattelse; det er bare slet ikke så let at gøre det, som man umiddelbart tror. Lad mig sige for mit eget vedkommende, at jeg er tilhænger af, at sygekassekontingentet opkræves over skattebilletten, hvis én forudsætning opfyldes til 100 pct., ellers vil jeg være modstander af det. Denne forudsætning er den, at den lægeordning, som vi har her i landet, bibeholdes. Hvis den lægeordning, som vi har her i landet, på noget punkt anfægtes ved en overgang til sygekassekontingents opkrævning over skatten, er min medvirken ikke til stede.

Med hensyn til spørgsmålet om vederlagsfri sygehusbehandling koster det nogle penge, og hr. Niels Mørk har her i dag nævnt, hvor mange penge det eventuelt vil komme til at koste. Jeg har på mit partis vegne tidligere her i folketinget stillet forslag om en ophævelse af disse reglementer for sygehusbetaling, disse takster for sygehusbetaling, og det fremgår af folketingsbeslutningsforslaget her, at venstre også er indforstået med, at det er på tide, vi ophæver denne latterlige lille betaling, som sygekasserne i øjeblikket yder. Der er bare den forskel på venstres og vort forslag, at jeg var klar over, at man altid skal tage hensyn til den økonomiske situation; man skal ikke bruge flere penge, end man har råd til.

[Skræppenborg-Nielsen.]

Alle partier her i folketinget fører i øjeblikket overbudspolitik. De tænker ikke på, at regningen skal betales, og så får man tilidelige debatter om, hvem der er skyld i, at betalingsbalancen er sådan, at valutabeholdningen er sådan, og at hele finanslovsforslaget er sådan. Det er snart på tide, at denne debat hører op, og at vi får en saglig behandling af landets økonomiske situation fra alle partier her i tinget. Derfor gjorde jeg det med vilje, da vi stillede vort forslag om vederlagsfri sygehusbehandling, sådan op, at det ikke er forøgede udgifter, vi skal have; vi skal prøve på at få den administrative ændring, uden at det koster noget som helst, og derfor gik vort forslag ud på, at samtidig med, at sygekasserne sparer disse sygehusudgifter, trækker vi de samme udgifter fra i statstilskuddet til sygekasserne, således at staten bliver fritaget for yderligere udgifter i dette spørgsmål om vederlagsfri sygehusbehandling. Det er bare heller ikke så enkelt at lave det, som man umiddelbart går og tror.

Vi kan altså fra vor side medvirke til en saglig behandling og igen sige, at der er ingen tvivl om, at der inden for sygekasse-lovgivningen trænges til ændringer, til forbedringer, men først og fremmest til forenklinger, og det vil vi som altid gerne medvirke til. Det har vi og det har jeg selv sagt adskillige gange, men uden synderlig held, fordi det, som folketinget først og fremmest laver i denne tid, er yderligere administration, og det fortsætter man nok med, så man efterhånden hverken kan finde ud af det ene eller det andet her i landet — det er måske heller ikke meningen. Derfor vil jeg meget gerne medvirke til, at administrationen for sygekassernes vedkommende nedbringes til det mindst mulige.

Erik Hansen: Jeg vil gerne indledningsvis gøre en principiel bemærkning om forsikringsspørgsmålet. Jeg vil gerne sige, at det forekommer mig, at når man drøfter disse tryghedsforanstaltninger på en lang række områder, så er det, som om man konstant bygger op tryghedsforanstaltninger så for én gruppe og så for en anden gruppe, så at hele vor tryghedslovgivning udskyder paddehatte i forskellige retninger. Jeg tror, vi i høj grad trænger til en koordinering af

alle de problemer, som hører hele vor tryghedstilværelse til.

Et eksempel på, hvor uoverskueligt det hele bliver, så vi jo i går, da der rundt omkring i tingets medlemmers garderober var uddelt en pjece, som er udgivet af en eller anden institution; den skulle bruges som en vejviser til, når man nåede 67 år, at finde rundt i, hvad man i så fald kunne få. Det er igen et typisk eksempel på, at det hele er ganske uoverskueligt, at den enkelte efterhånden lever i en stadig frygt for ikke at kunne finde rundt i hele historien. Det føles undertiden i vort sociale system på samme måde, som når man kl. 5 minutter i 12 den sidste dag i januar måned skal aflevere sin selvangivelse; så lever man i frygt for, om man nu har glemt et eller andet fradrag. Jeg tror, det er nødvendigt at få taget disse ting op til en virkelig koordinering, til en virkelig blotlægning, så det er til at finde rundt i systemerne.

Jeg vil også gerne sige, at dette forslag fra venstre jo igen er en af de ting, som man godt kunne drøfte med megen alvor. Jeg tror også, der er grund til at gøre det, men der er grund til at gøre opmærksom på, at den socialreformkommission, som nu engang sidder, som alle folketingets partier var enige om skulle nedsættes, må komme med et udspil; den må se at gøre sit arbejde lidt hurtigere, end det synes at være tilfældet, for man må simpelt hen have noget at virke med samlet.

Det forslag til folketingsbeslutning, som nu foreligger, er jo, om jeg så må sige, en slags syvtabel og i lighed med den almindelige syvtabel for folkeskolen egentlig ret elementær at gå til. Jeg vil gerne tage et par enkelte ting frem i den. I — om jeg så må sige — totabellen står der, at alle, uanset hvor i landet de bor, bør have samme goder. Det kan jeg ganske tilslutte mig. Det er jo ganske i fortsættelse af det lovforslag, som nylig er nedstemt her i tinget, fordi man jo netop sagde, at det skal folk ikke have. Bor man i de fattige kommuner, skal man betale mere i kommuneskat, end hvis man bor i de rige kommuner. Det er mit parti imod, og derfor vil jeg gerne sige, at det må være sådan, at uanset hvor man bor i landet, må man have samme goder, når man er medlem af en sygekasse. Det andet kan ikke være rimeligt. Jeg nævnte ved en

[Erik Hansen.]

tidligere fremsættelse af dette forslag, at dér, hvor jeg voksede op, var det ikke muligt at få tandpleje. Denne mulighed er kommet senere, men der er steder i landet, hvor man i denne stund ikke har tandpleje gennem sygekassen. Jeg er godt klar over, at der er et spørgsmål om tandlæger osv., men det er altså en kendsgerning. Der gives i øjeblikket ikke samme muligheder i de forskellige geografiske områder af landet.

Jeg kan også sige, at det er ganske i overensstemmelse med mit partis principielle grundsyn, at kontingentet skal opkræves sammen med skatterne. Ser vi tilbage på sygekasselovgivningen, ser på den kommissionsbetænkning, som kom i begyndelsen af 1950'erne, så var der heri en mindretalsudtalelse — det var mit partis daværende medlem af sygekassekommissionen, hr. Johannes Christiansen — der udtalte, at efter det radikale venstres opfattelse skulle kontingentet opkræves sammen med skatten og som en vis procentdel af indtægten. Det er ganske i overensstemmelse med vor grundopfattelse, at disse ting kommer frem, men jeg er da ikke sikker på, at det er muligt på nuværende tidspunkt at træffe disse afgørelser. Jeg tror for så vidt ikke, det er muligt at gøre det i forbindelse med kommuneskatten. Det er jo ikke kommunerne, der fremtidig decideret skal opkræve skatten. Det kommer vel nu for det første også an på, hvordan kildeskatten bliver udformet, om den skal administreres ved håndkraft eller ved mekanik.

Jeg vil gerne sige, at i det, der er fremlagt i forslaget her, er der meget, det radikale venstre kan have sympati for; og ligesom vi i sidste folketingssamling med megen interesse medvirkede i udvalgsarbejdet, vil vi også gøre i det udvalgsarbejde, som nu må komme. Der er ting, som skal udredes, der er ting, som det kan være nyttigt at få udredet, men jeg vil nok sige, at det er vel her som med andre forhold på det sociale og tryghedsmæssige område et spørgsmål, om vi ikke skulle tilstræbe hurtigst muligt at få en betænkning frem fra socialreformkommissionen. Jeg tror, det er den, vi meget stærkt savner i øjeblikket, inden vi begynder at bygge alt

for mange kviste og knaster og tillæg til vort sociale trykkesystem.

Inger-Lise Bech Hansen: Da dette forslag til folketingsbeslutning — bortset fra et enkelt punkt, som er udgået — er en fremsættelse, skal jeg tillade mig at henvise til mine tidligere udtalelser, hvor jeg på liberalt centrums vegne har udtalt mig principielt om sagen.

Jeg vil dog gerne fastslå, at forslaget indeholder en række fornuftige synspunkter med hensyn til administrative forenklinger, som LC kan sympatisere med. Der kan virkelig, som forslaget tilsigter, foretages rationaliseringer. Men som jeg dengang fremhævede, vil det vel nok være bedst, om man, før man tager endeligt skridt til ændringer på dette område, afventer socialreformkommissionens arbejde, således at det kan indgå som et led i en helhedsløsning af vort fremtidige socialsystem. Alt for ofte bliver vi vidne til halve løsninger. Det er liberalt centrums principielle standpunkt, at skridtet må tages helt ud, og sygekasserne overtages af det offentlige.

Til slut skal jeg bemærke, at socialministeren gentagne gange har henvist til socialreformkommissionen, men uden at der endnu er fremkommet resultater. Må jeg benytte denne anledning til at bede socialministeren om en udtalelse om, hvor langt arbejdet i kommissionen er fremme, og hvornår vi kan forvente et resultat af dens arbejde.

Socialministeren (Bundvad): Det er ikke min tanke at gå ind i en drøftelse af de problemer, som har været berørt, for som forslagsstilleren selv sagde, har der ikke i sidste folketingsår været mulighed for at drøfte den lange række besvarelser, som ministeriet har fremsendt, og der har ikke været holdt samråd, så vi skylder sådan set hinanden noget her: at komme i gang med det grundmateriale, der ligger. Jeg vil kun kort sige til hr. Peter Larsen, at vi skal, som det er sagt, tilstræbe at ophæve forskelsbehandlingen i sociallovgivningen. Så vidt jeg forstår det, er det også sådan, at for så vidt der er tale om deciderede socialydelser, kanaliseret gennem sygekasserne, så er de ens. Det gælder

[Socialministeren.]

dagpenge, og det gælder andre ting. Men lige så snart vi kommer over på den anden side, til sygdomsbehandlingen, opstår forskellen, og dér kan man naturligvis, som det også blev sagt af hr. Erik Hansen, principielt have ønske om, at samtlige borgere i landet, uanset hvor de bor, skal have ret til de samme behandlingsmuligheder, men det beror jo ikke på sygekassekontingent eller på en omlægning af sygekassen eller på noget som helst andet, men på at man udbygger sygehusvæsenet og sundhedsvæsenet og uddannelsen af læger og tandlæger til at kunne svare til det ønske, vi dér har. Jeg tror, det er et fælles ønske, vi har, men vi kan ikke honorere det, før vi når den tilstand, hvor vi f. eks. har tandlæger nok til enhver opgave i dette land. Jeg siger det principielt, fordi man skal ikke sige, at det alene er et spørgsmål om at omlægge administrationen af sygekasserne. Derved opnår man ikke det, som forslaget i og for sig tilsigter.

Med hensyn til arbejdsgiverbidrag, hvor man ønsker at samle alle opkrævninger af bidrag i ét beløb, er jeg principielt enig; vi har mange arbejdsgiverbidrag af forskellig karakter. Men jeg kan da ikke se, at det er noget, man opnår ved en ændring i sygeforsikringsloven. Vi skal igennem en hel række love, og det må ske ved en fælles aktion, om jeg så må sige. Derfor mener jeg, at det er en af de ting, som kommissionen skal tage sig af og komme med et fælles forslag om.

Hr. Niels Mørk var inde på spørgsmålet om de 16-18-årige, der var under ikke-indtægtsgivende uddannelse. Min umiddelbare reaktion på det spørgsmål ville være, at det må jo være noget, som uddannelsesfonden tager højde for, når man bedømmer, hvad ydelse man vil give den pågældende unge. Et af de første spørgsmål, man stiller, er dog: er vedkommende medlem af sygekassen? For øvrigt er det også et spørgsmål, som i det tilfælde ikke alene kommer til at vedrøre de 16-18-årige, for der er også nogle over 18 år, der er i ikke-indtægtsgivende uddannelse, så problemet er nok lidt videre end det her nævnte, og jeg mener, det i særlig grad hører under den bedømmelse, man må give af, hvor

meget man vil støtte dem, som er under uddannelse.

I øvrigt skal jeg igen erklære mig villig til en positiv udvalgsbehandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Peter Larsen*): Må jeg takke de af ordførerne, som gennem deres bemærkninger her har udtrykt velvilje over for forslaget, og jeg vil gerne føje til, at det er da klart, at der er en lang række teknisk betonedede spørgsmål, som vi nærmere må overveje. Vi har jo ikke med fremsættelsen af dette forslag forestillet os, at sagen er så enkel og ligetil, at man uden videre kan gennemføre disse ændringer; derfor har vi været interesseret i at få udvalgsarbejdet sat i gang, fordi vi mener, at så komplicerede spørgsmål må gennemvurderes og gennemdrøftes og prøves, inden man kan nå frem til en endelig afklaring. Men jeg synes også, der er grund til at fremhæve — det var jeg også inde på i mit første indlæg — at det, vi bestræber os på, er at bidrage til inden for de bestående rammer af sygekasselovgivningen at gennemføre disse forbedringer. Jeg er da helt på det rene med, at med hensyn til de store strukturændringer som jo må komme på et eller andet tidspunkt, og som må komme i forbindelse med en lang række andre sociale love, må vi forvente et udspil fra socialreformkommissionen, og jeg kan være helt enig med dem, der har fremsat ønsket om, at der fra socialreformkommissionen, som venstre jo foranledigede nedsat, ret hurtigt vil komme et resultat.

Jeg skal her på dette tidspunkt kun nævne et par af de rejste spørgsmål. Jeg er da helt enig med socialministeren i, at en fuldstændig ensartet ydelse til borgerne ikke nås alene ved ændringer i lovgivningen vedrørende sygekasser, men at der er en lang række andre love, der må ind i billedet. Men det, vi kan gøre her, er på de områder, hvor det er muligt, i sygekasseloven at bidrage til, at dette kan ske.

Hr. Niels Mørk var inde på betragtninger over, at en omlægning af refusionerne, således at det offentlige skulle betale samtlige hospitalsudgifter, ville blive dyrere for stat og kommune, og mente, at det var et spørgsmål om, hvordan man kunne skaffe pengene i øjeblikket. Det må da ligge helt klart, at en omlægning af hele dette refu-

[Peter Larsen.]

sions- og tilskudssystem ikke vil medføre nogen samlet stigning i udgifterne. Formålet må jo være gennem rationaliseringer at opnå — forhåbentlig — visse besparelser. Det drejer sig alene om en afvejning af, hvordan statens tilskud til sygekasserne og kommunernes tilskud til sygekasserne fremover skal indpasses i systemet. Jeg skulle da hilse med stor tilfredshed, hvis en omlægning af disse refusioner og tilskud kunne medføre, at man via disse forenklinger kunne få besparelser frem, så man kunne tage andre og nye opgaver op. Jeg ville også hilse med tilfredshed, hvis den økonomiske udvikling formede sig sådan, at man i højere grad kunne tage nye opgaver op; derom tror jeg nok der er enighed.

Op blot en bemærkning til hr. Skråppenborg-Nielsen, der nævnte som en af sine forudsætninger for, at opkrævningen skulle ske over skattebilletten, at det ikke måtte medføre en ændring i den bestående lægeordning. Heri er jeg ganske enig. Det ligger ikke i vor tanker at ændre noget ved det grundlag, som består mellem læge og patient; det er noget af det mest værdifulde, deri er jeg ganske enig. Det andet, hensigtsmæssigheden og de tekniske problemer, håber jeg vi kan tale os til rette om.

Skråppenborg-Nielsen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Peter Larsen, at hans sidste bemærkninger glædede mig særdeles meget.

Må jeg så lige ganske kort sige til det ærede medlem fru Inger-Lise Bech Hansen, som jo også, da vi havde forslaget her til behandling i sidste folketingssamling, ville have sygekasserne over på det offentlige, at det vil jeg også godt have, men hvis det ærede medlem tror, at det bliver billigere derved, så tager hun afgørende fejl. Og jeg vil kun have sygekasserne over på det offentlige, hvis den nuværende lægeordning kan bevares, og det tror jeg ikke den kan.

Det ærede medlem hr. Erik Hansen talte noget om, at vi måtte afvente socialreformkommissionens betænkning og alt det dér, og vi skulle vente på den. Se, der er 179 medlemmer i det høje folketing. De er vant til at vente, de er næsten vant til at vente på alting i denne verden, for der ned sættes et utal af kommissioner og nævn.

Hvis man nu lagde den dødssyge partipolitik, der føres her i tinget, lidt til side og fornuftigt satte sig ned ved bordet og sagde til sig selv: hvad er fornuftigt i denne situation — her drejer det sig om sygekasserne — så kunne man meget, meget let inden denne folketingssamlings afslutning komme til et resultat, der ville være til gavn både for sygekasserne og for medlemmerne, for samfundet og for os alle sammen, uden at afvente nogen som helst kommissionsbetænkning; der kræves blot lidt sund fornuft og lidt velvilje. Det er der som bekendt ikke ret meget af her i folketinget. Vi hørte jo debatten om opsparringen her i formiddags. Den var opløftende at rejse hjem på nu i weekenden.

Op så lige til sidst: jeg er i og for sig lidt, ja, jeg er meget ked af, at den indsats, som danske sygekasser og de pionerer, der skabte dem for snart 100 år siden — en indsats, der har betydet helt fantastiske resultater i sygdomsforebyggelsen herhjemme — at denne indsats, ikke mindst af den ungdom, der er ved at vokse til, synes næsten at være glemt.

Socialministeren (Bundvad): Jeg har bedt om en kort bemærkning for at kunne svare fru Inger-Lise Bech Hansen. Det kunne jo virke som en uartighed, hvis jeg overså et spørgsmål, og det ville jeg nødig det skulle. Fru Inger-Lise Bech Hansen spurgte om socialreformkommissionens arbejde. Derom kan jeg sige, at kommissionen efter at have tilvejebragt et meget stort materiale arbejder i en vis kontakt med kvindekommisjonen og med kommunalreformkommissionen for at koordinere tingene. Endvidere at man har nedsat 3 underudvalg, der hver har taget sig for at tilvejebringe konkrete forslag inden for hver sit område, struktur og ydelser osv., og at de i øjeblikket inden for det ene udvalg arbejder på at komme med en delbetænkning angående sygeforsikringens dagpenge og karenstid. Endelig tror jeg, jeg må sige, at det store resultat fra kommissionen opnår vi jo nok først, når kommunalreformkommissionen har fuldført sit arbejde, fordi de to ting hænger så nøje sammen. Den kommunestruktur, vi får, bliver jo det grundlag, som det sociale skal bygges oven på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Thestrup): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Om lempelse af fradragsregler) [af Søren Andersen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 56) findes i tillæg A. sp. 1808, fremsættelsen i tidenden sp. 1811).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Bundvad): I forbindelse med de nylig vedtagne forhøjelser af pensionslovens grundbeløb m. v. var fradragsreglerne genstand for en drøftelse. Af den betænkning, som det pågældende udvalg afgav så sent som den 15. november i år, og som venstres repræsentanter i udvalget har underskrevet — det gælder også ordføreren for forslagsstillerne her i dag — fremgår det, at udvalget har taget til efterretning, at det af mig nedsatte embedsmandsudvalg til behandling af fradragsreglerne vil afgive betænkning i indeværende folketingsår, og at en eventuel ændring af fradragsreglernes indhold må afvente betænkningens afgivelse. På denne baggrund har det undret mig, at venstre har fremsat det foreliggende forslag, samtidig med at man skrev under på, at sagen skal vente på udvalget.

Spørgsmålet om en ændring af fradragsreglerne for invalidepensionisterne blev overvejet i forbindelse med gennemførelsen af den nye invalidepensionslov. Jeg gjorde dengang opmærksom på, at det var tvivlsomt, om det var muligt at betragte en lempelse af fradragsreglerne for invalidepensionister isoleret, idet ganske de samme regler hidtil har været gældende for enkepensionister og folkepensionister. En lempelse for invalidepensionisterne kunne derfor ikke

tænkes, uden at der samtidig vil blive rejst krav om lempelser også for de andre pensionsområder. Endvidere henviste jeg til, at indførelse af ændrede fradragsregler for invalidepensionister ville have til følge, at der fremtidig kom til at gælde ét sæt fradragsregler for invalidepensionister, et andet sæt fradragsregler for folkepensionister, og at en sådan ændring ville medføre særlige problemer med hensyn til beregningen af pensionen for ægtepar, når den ene af ægtefællerne er invalidepensionist og den anden er folkepensionist, det, vi i denne relation kalder de kombinerede ægteskaber. Gennemførelse af et særligt sæt fradragsregler for invalidepensionisterne vil gøre det nødvendigt at tage stilling til, om pensionen for de kombinerede ægteskaber skal beregnes på grundlag af invalidepensionslovens eller folkepensionslovens fradragsregler. Resultatet ville blive, at arbejdet ikke mindst i den kommunale administration vil blive vanskeliggjort.

Som det fremgår af det, jeg her har sagt, vil det foreliggende lovforslag komme til at gå på tværs af de overvejelser, som finder sted i fradragsregeludvalget, og som netop tager sigte på en forenkling og en lempelse af fradragsreglerne.

Til bemærkningen i forslaget om, at det ikke kan anses for rimeligt, at invalidepensionister skal bære byrderne ved så hårde fradragsregler som de nuværende, medens de venter på en mere varig løsning, vil jeg gerne pege på to ting. For det første gennemførtes i 1960 en vis lempelse af fradragsreglerne, idet bestemmelsen om et 96 pct.s fradrag i pensionens grundbeløb blev afskaffet. For det andet vil jeg pege på, at de ved den nye invalidepensionslov indførte invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb, der hver for sig i størrelse svarer til et halvt grundbeløb, holdes uden for indtægtsreguleringen. Det betyder, at invalidepensionisterne uanset indkomst kan beholde et ikke ubetydeligt beløb.

Ud fra det anførte er jeg af den opfattelse, at der ikke nu bør søges gennemført en isoleret ændring af fradragsreglerne for invalidepensionisterne, med det resultat, at vi får nogle regler, hvis anvendelse i praksis vil støde på store vanskeligheder. Det rimelige vil være at afvente resultatet af de overvejelser, der foregår i fradragsregeludvalget,